

Иля Варшавски
Отново на Земята

В последния час на полета Ърли изригна толкова проклетия, че ако ги наредиш във верига, дължината ѝ би представлявала най-малко няколко парсека¹.

Впрочем аз напълно го разбирах. Планетарното гориво е на привършване, никакви сигнали, разрешаващи ни да кацнем, а под нас безкрайни гори.

И на мен не ми беше леко, защото се оказа, че земната ос е ориентирана спрямо Слънцето съвсем не така, както би следвало да бъде, и изчисленията за кацане, направени своевременно от анализатора, не ставаха за нищо.

Арсен Циладзе бе късметлия. Седеше пред пулта си с гръб към командира и не виждаше яростните погледи на Мюлер.

– Ей сега, Ърли – казах. – Почакай още малко. Може би ще успее да уточни ъгъла по Полярната звезда.

– Добре – каза Мюлер, – да почакам, ама ми дай назаем триста тона гориво. – Надигна се и дръпна към себе си лоста за включване на спирачния двигател.

Не помня добре какво стана после, защото никак не понасям вибрациите при кацането.

Когато дойдох на себе си, нашият „Разузнавач“ вече се поклащаше на амортизаторите си.

– Пристигнахме – каза Ърли.

Около ракетата бушуваха пламъци.

Циладзе свали слушалките и отиде при командира.

– Напразно избърза, Ърли. Все пак нейде трябва да има космодрум.

– Нищо – рече Мюлер, – можеше да бъде и по-лошо нали, Момко?

Не отвърнах, защото бях почнал да хълцам.

– Пийни вода – каза Ърли.

– Нищо, от нервите е – казах.

Арсен включи външните пожарогасители. Бордовите дюзи заизригнаха фонтани жълта пяна, която почна да гаси горящите клони.

– Как е самочувствието, Момко? – запита Ърли.

Пак хлъцнах няколко пъти.

– Престани да хълцаш – каза той, – за цял живот все едно не можеш се нахълца.

– Сега какво ще правим? – попита Арсен.

1. Парсек – единица за измерване на междувездни разстояния, която е равна на 3,26 светлинни години (3,084 по 10^{13} км). – Б.р.

– Газ. Цели пет часа. Ще издържиш ли, Толик?

– Надявам се – казах.

– По-добре да изчакаме. – Стори ми се, че и Ърли се зарадва на възможността да се поотложи дезинфекцията. – Ти полегни, а ние с Арсен ще се избърснем.

Арсен засумтя. Да предложиш на Циладзе да си обръсне брадата, е все едно да молиш пауна да продаде опашката си.

Ърли извади от едно чекмедже на пулта бръснарските си принадлежности и всевъзможни шишенца. Тази процедура той вършеше винаги с голяма тържественост.

Помислих, че командирът нарочно отлага излизането от ракетата, за да ни даде възможност да поразмислим за главното. По време на полета не ни беше до това.

– Няма за къде да бързаме – каза той, като разглеждаше в огледалцето брадичката си, – чакали са ни четиридесет и четири века, ще почакат още малко.

– Ами, чакали! – рече Циладзе. – Как не! Много сме им притрябвали.

„Аха, започнаха“ – помислих си.

– А твоето мнение, Момко?

– Нужни сме им – казах аз. – Нима някоя цивилизация ще се откаже от такива експонати. Направо сме за музея. „А ето, деца, първобитни хора, населявали нашата планета през двадесет и първия век, а тук са примитивните оръдия, които са използвали: космически кораб с аниhilационни двигатели и планетарен робот-разузнавач.“

– Карай, карай, Момко. Каж и за брадата.

– Ще кажа. „Обърнете внимание на слабо развитите слепоочия на единия от тях и си припомнете какво съм ви разправяла за еволюцията на Хомо Сапиенс.“

– Глупости! – рече Ърли. – Човекът не се е променил от незапомнени времена и потомците ни от шестдесет и петия век...

– Човекът бавно се променя – прекъсна го Арсен, – но човечеството като цяло много се е променило и техниката бързо се развива. Страшно е да си представим какво ли са понаизмислили там за тия четиридесет и четири века.

– Добре де – рече Ърли, – все някак ще се оправим с техниката. Хайде, почвай дезинфекцията.

Лежах на койката с лице към стената. На душата ми беше много тежко. Знаех, че ще бъде така. Нали в края на краищата сами приехме,

никой не ни бе принуждавал. Просто досега не бяхме имали време да поразмислим за всички тези неща. Можеш ли да мислиш за съдбата на човечеството, когато трябва да спасяваш кожата си, да избиваш с лазера гигантски паяци или да унищожаваш плантации от кактуси-кръвопийци. В анабиозната вана също не можеш да мислиш.

Обърнах се на другата страна.

– Не спиш а, Момко?

Ърли лежеше по гръб. По израза на лицето му разбрах, че и той мисли за същото.

– Не ми се спи. Кажй, Ърли, ние наистина ли ще изглеждаме за тях като питекантропи?

– Не мисля, Момко. Четиридесет и четири века са, разбира се, много голям срок, но нали и ние сме представители на високоразвита цивилизация. Забравяш за приемствеността на културата. Нима Аристотел би изглеждал като дивак за нашите съвременници?

Неволно си помислих какъв ли вид би имал Аристотел, ако попаднеше на нашия „Разузнавач“.

– Добре – казах, – ще видим.

– Погледни – каза Ърли.

Вероятно съм бил заспал, защото, когато отворих очи, Ърли изследваше пробите, взети от атмосферата, а Арсен човъркаше нещо в ПЛАР-а.

– Махни му въоръжението – рече Ърли, – тук няма с кого да воюва.

– Да се надяваме – отвърна Арсен.

Мюлер извлече още една проба въздух.

– Ей сега, момчета – каза той, като нагласяше колбата-апарат. – Още една биологична проба и може да излизаме.

За първи път виждах ръцете на Ърли да треперят.

Навярно и аз не съм изглеждал по-добре.

Циладзе демонтира от ПЛАР-а антипротоновия излъчвател и го остави на пода до картеницата. Лишен от страшните си оръжия, планетарният ни разузнавач придоби съвсем добродушен вид.

– Роботът ще върви пръв – каза Мюлер, като отвори люка.

Преди да изляза, погледнах скалата на електронния календар за земното време. Показваше дванадесети януари 6416 година.

* * *

Голяма пакост бяхме направили при кацането. Дърветата около ракетата бяха овъглени и покрити със засъхнала пяна.

Беше много горещо. Арсен засенчи с ръка очите си и погледна през стиснатите си пръсти към Слънцето. Вирнал бе брадата си право към небето.

– Кажй, Ърли, къде кацнахме? – попита той.

– Струва ми се, на Земята – невъзмутимо отвърна Ърли.

– Разбирам, че не е на Луната. Интересува ме ширината, на която сме се приземили.

Ърли сви рамене.

– Попитай него. Той изчисли изумително точно кацането.

Безропотно преглътнах хапливата забележка.

– Някъде между тридесет и петия и тридесет и осмия паралел – казах.

Ърли се усмихна и със злорадство реших да му го върна.

– Ако Ърли не бързаше толкова с кацането – рекох с небрежен тон, – щяхте да получите данни за новото положение на земната ос. Сега мога само да кажа, че тя съвсем малко се отклонява от перпендикуляра към плоскостта на еклиптиката.

Арсен подсвири.

– Така, ясно – рече Ърли, – вечно лято. Извини ме, Момко, за глупавата шега. Ти наистина си великолепен навигатор.

Не знам доколко го каза сериозно, но от вълнение чак се изпотих, защото похвалата на Ърли за мен е най-важна от всичко на света. Изобщо Ърли е такъв човек, че за него бих влязъл, без да се замисля, и в огъня. Арсен също е добър другар и много смел, но Ърли повече ми харесва.

Циладзе смутено се огледа наоколо и неочаквано произнесе с патетичен тон:

– Хората, способни да направят това...

– Са знаели какво вършат – прекъсна го Мюлер. Ърли не понасяше, когато някой се разкисва.

– Интересно все пак, а къде са самите хора? – казах.

Пожарището бе свършило и ние вървахме из гората по зелената трева. Не знам дишал ли съм някога такъв прекрасен въздух.

Внезапно ПЛАР-ът спря и вдигна ръка. Отпред имаше поляна.

Честна дума, за малко не се разревах, когато видях група младежи и девойки по шорти и с пъстри ризи. Когато излетях от Земята, бях само на дванадесет години и още не бях виждал свои връстници.

Ърли приветствено им замахна. Те се усмихнаха и също замахаха, но ми се сториха някак смутени.

Направихме няколко крачки към тях и на лицата им се изписа страх.

„Странно държане за такава среща“ – мина ми през ума.

– Ние сме екипажът на космическия кораб „Разузнавач“ – викна им Ърли. – Излетяхме от Земята на седми март в две хиляди четиридесет и трета година. Приземихме се тази нощ в два часа и десет минути недалеч оттук.

Усмивките на земните жители станаха по-широки, но разстоянието помежду ни се поувеличи.

Не знам колко време щяхме още да си разменяме така усмивки, ако не беше се появил от гората розовобузест шишко, яхнал исполинска мравка.

ПЛАР-ът се изправи. Имаше си лични сметки с насекомите.

Мравката също се изправи и заплашително раздвижи мандибулите си.

– Махнете робота – завика розовобузестият.

– Той не е въоръжен – отвърна Арсен. – Закарайте мравката си подалеч!

– Мравката не е виновна, просто аз се боя от роботите.

– ПЛАР, в кабината! – изкомандува Ърли.

За първи път виждах ПЛАР да изпълнява така неохотно наше нареждане. Розовобузестият изчака да се скрие роботът, слезе от мравката и се запъти към нас.

Заставахме мирно. Най-сетне настъпил бе дългоочакваният тържествен момент на срещата. Рапортът на Ърли беше просто великолепен!

Розовобузестият го изслуша с приборани до тялото ръце, като присътпваше от крак на крак. Лицето му имаше такова изражение, като че ли се мъчи да си припомни нещо.

– Приветствувам ви, покорители на звездните простори... – неуверено почна той, – горди... ъ... скоколи на Космоса.

Не разбрах добре какви са тия скоколи, вероятно искаше да каже соколи. Розовобузестият продължи още няколко минути беззвучно да движи устните си, но после явно реши, че официалната част е свършила, и ни запрегръща всички поред.

– Трудно ми е да ви предам колко се радвам, че пристигнахте! Да се запознаем – Флавий, историк.

Наистина така бе по-хубаво от всякакви речи!

Щом си отиде ПЛАР, недоверието към нас изчезна. Заобикаляха ни доброжелателни, весели хора.

– През нощта по всички канали за телепатична връзка ви предавахме указания за кацането – рече висока дългокрака девойка, – но, изглежда, обшивката на кораба ви не пропуска телепатичните лъчи.

Арсен погледна многозначително към Ърли.

– Да, разбира се... – каза той, – не ги... пропуска.

– От какво да започнем? – запита Флавий. – Може би искате да си починете?

– Не, благодаря – отвърна Ърли. – Трябва най-напред да решим къде да предадем материалите от експедицията. Навярно имате някакъв институт за изучаване на Космоса?

Лицето на Флавий изразяваше пълно объркване.

– Материали? – повтори той, като оглеждаше съотечествениците си. – Има ли измежду вас космолог?

След известен смут напред излезе около петнадесетгодишно момче, носът му бе осеян с лунички.

– „Разузнавач“? – запита то, като силно се изчерви. – Експедицията до третата планета на Тау от съвездието Кит. Масата е равна на три четвърти от земната маса, разстоянието до централното светило в перигея е триста милиона километра, извършва една обиколка около светилото за три и половина земни години, денонощието е равно на две земни, фауната е представена главно от насекоми, флората...

Още десетина минути то ни бомбардира с всевъзможни сведения, а аз гледах Ърли и си мислех колко ли му е трудно да запази това спокойно и пълно с внимание изражение.

– ... Втората експедиция за Тау Кит – продължаваше момчето като картчница – е стартирала от Земята хиляда години след „Разузнавач“ и се е върнала преди хиляда години. Те са летели с по-съвършени двигатели. Втората експедиция е доставила на Земята вимпела, оставен на планетата от екипажа на „Разузнавач“.

Бедният Ърли! Бе отдал на „Разузнавач“ всичко, което можеше да пожертвува един жител на Земята.

– Ясно – каза той. – Запазени ли са отчетите на тази експедиция?

Момчето сви рамене.

– Те са в наследствената ми памет, аз съм от рода на космолозите.

Арсен понечи нещо да каже, но се отказа и само изкряка като патица.

– А сега – запита Ърли – на какви кораби летите?

Право да си кажа, не разбирах какво смешно има във въпроса, но младият космолог се изсмя доста неприлично. Сякаш го бяха попитали

на метла ли летят.

– Не – каза най-сетне той, като се поуспокои, – ние не можем да изразходваме толкова енергия. Изучаването на Космоса става с помощта на корлойдите. Освен това всеобщата теория за еволюцията на материята дава възможност да се съставят анулотивни прогнози за всеки участък на метагалактиката.

Погледнах към Ърли. „Не провесвай нос, Момко, не е толкова страшно“ – говореше погледът му.

– Корлойдите – замислено рече Циладзе, – това са...

– Елате, ще ви ги покажа – облекчено си отдъхна момчето.

Изминахме най-много сто крачки и видяхме огромно прозрачно кълбо, пълно с розова светеща течност, в която плаваше някаква сива маса, около два метра в диаметър, с множество израстъци.

– Корлойдът е изкуствен мозък, приемащ радиовълните. Той преработва цялата постъпваща от Космоса информация и я подава в общата телепатична мрежа. На Земята има към две хиляди корлойда. Използваме ги като средство за глобална телепатична връзка.

– Стига – рече Флавий, – нашите гости навярно вече умират от глад. Да вървим да обядваме, само че... – той критично ни огледа от краката до главата – вие не сте облечени за нашия климат.

Ние наистина се обливахме в пот в плътните комбинезони. Изобщо в сравнение с придружаващата ни ярко облечена тълпа приличахме на сиви омърлушени кикимори.

Флавий ни поведе към някакви ниски постройки, разположени сред рядка горичка. Към нас се приближи малка черноока жена.

– Как е ръката ти, Жоана? – запита я Флавий.

Жоана кокетливо се усмихна и протегна двете си ръце. Дясната беше малко по-къса от лявата.

– Расте. Скоро ще мога пак да свира на арфа.

Арсен измърмори нещо през зъби. Дочух само думата „саламандри“.

Не мога да кажа, че фабриките им ми направиха потресаещо впечатление. Мрачни и ниски постройки, вътре някакви линове, вкопани направо в земята. В тях нещо гадно съскаше и пускаше мехури.

Флавий порови с дълга кука в единия лин и извади вързоп шорти. После извърши същата манипулация в съседния лин. Този път уловът му се състоеше от ризи с най-различни цветове и десени. От третия извади сандали.

– Преобличайте се – рече той.

Трябваше да видите умолителния поглед, който му хвърли Циладзе, за да разберете колко неудобно е за човек от двадесет и първия век, при това с порядъчно шкембе, да се съблече пред очите на тълпа, състояща се половината от жени. Но всяка епоха си има свои представи за приличие и Арсен, свивайки се от срам, измина целия път до голготата.

Ние с Ърли по-мъжествено понесохме кръста си, но, право да си кажа, бих предпочел схватка с паяците пред това изпитание. Освен това дрехите не бяха още напълно изсъхнали.

– Странен начин за съхраняване на облекло – рече Арсен, като пригладваше брадата си. В новото одяние видът му беше много импозантен.

– Тук те не се съхраняват – рече Флавий, – а се произвеждат. От въглеродния двуокис и атмосферните пари. Бактериално-нуклеотиден синтез.

Не ми стана много ясно какво означава това.

В следващата постройка видяхме как няколко мравки вадят от също такъв лин розови плочки и ги подреждат на пода.

Но всичко това е нищо в сравнение с онова, което видяхме в третата постройка. Не мога да се оплача от космическата храна, но и досега ми потичат лиги, като си припомня ония аромати. Никога не съм предполагал, че храната може така възхитително да ухае.

– И това ли е синтетика? – запита Арсен. Такова изражение на очите съм виждал само у гладните паяци на Спайра.

– Да – рече Флавий. – Сега ще я опитате.

Вървахме край малки розови вили, разположени в гората на голямо разстояние една от друга. По пътя често срещяхме огромни мравки да мъкнат същите плочки, които бяхме видели в една от постройките. На близката полянка няколко мравки строяха от тези плочки къща.

– Някакъв специално отгледан вид ли са? – запита Арсен.

Флавий кимна.

– Как ги дресирате?

– Изменяме генетичния им код.

– Не виждам никакви машини – рече Ърли.

– А какви машини бихте искали да видите?

– Ами поне транспортни. Не можете с тия мравки да пътувате по цялото земно кълбо.

– Защо да пътуваме? – Изглежда, Флавий не разбра въпроса.

– Как защо? Прииска ви се например да поживеете на друго място.

Историкът се замисли.

– Такава необходимост едва ли може да възникне – неуверено каза той. – Условията във всички зони за живеене са абсолютно еднакви.

– Да допуснем, но как се събирате на съвещания, на научни конгреси – настояваше Ърли.

Някой отзад прихна да се смее.

– Конгреси ли? – повтори Флавий. – Защо да се събираме на конгреси, когато разполагаме с глобална телепатична връзка.

– Ясно, Ърли – с раздражение рече Арсен. – Те нямат никакви транспортни средства. Нямат и толкова, излишно е да ги разпитваш.

– Имаме такива средства – каза вървящият до него мъж. – Разполагаме с биотрангуларно преместване в пространството, но почти никой не го използва. Изразходва се прекалено много енергия. Освен това действа зле на нервната система.

Да ме убиеш, ако разбрах що за преместване е това.

– Ще имаме възможност за всичко да поприказваме – каза Флавий. – Ето и моя дом.

Той някак странно зацвърча и дотичалите на зова му мравки веднага взеха да донасят отнейде розови маси и да ги подреждат на поляната.

Честна дума, не бях присъствувал досега на такова удивително пиршество. Представете си наредени под дървета маси, озарявани от причудливи сияния на фосфоресциращи в чашите течности, странни ястия с неописуем вкус, поднасяни от мравки на огромни табли, и весели, оживени лица на хора, отдалечени от нашата епоха с четиридесет и четири века.

– За здравето на космонавтите! – каза Флавий, като вдигна чашата си с тъмно питие, напомнящо бира.

Арсен стана и произнесе дълъг доста увъртян тост.

Седящата до него русокоса красавица не откъсваше възхитения си поглед от брадата му. Явно това украшение не бе познато на нашите потомци.

– Космонавтът се харесва на Ела – рече Флавий.

Може би не всяка наша съвременница би се смутила от подобна забележка, но последва нещо, което далеч надхвърляше понятията за скромност от двадесет и първия век. Девојката нежно погали Арсен по бузата и с най-невинен вид каза:

– Искам да имам дете от него, за да се роди с такова нещо.

Не мога да опиша какъв възторг предизвикаха думите ѝ у присъстващите.

Циладзе седеше червен като рак, а аз си мислех колко по-възрастни

сме от тези хора, всеки един от които беше по-млад от правнуците на нашите правнуци. Впрочем аз се поувлякох, защото лично аз още не можех да имам никакви правнуци.

Съседката ми отдясно поглеждаше със завист дамата на Арсен и няколко пъти плъзна погледа си, пълен със съжаление по страните ми, покрити със светъл мъх.

– Кога стартирахте? – запита Флавий, след като поутихнаха възторзите.

– На седми март две хиляди четиридесет и трета година – отвърна Ърли.

Флавий запресмята нещо наум.

– Значи – рече той, – пет години след великата битка на хората с роботите, нали така?

От изненада аз захълцах. Винаги ми се случва, когато съм силно развълнуван.

Арсен остана със зяпнала уста. Само Ърли запази каменно спокойствие.

– Тридесетте и четиридесетте години на двадесет и първия век – замечтано продължи Флавий, – каква трудна и романтична епоха! Войни с космически пришълци, бунтове на родените в колба, лов на динозаври!

– Вие ходили ли сте на лов за динозаври? – задъхвайки се от вълнение, прошепна съседката на Арсен. – Как изглеждат? Разправете.

На лицето на Арсен ясно личеше борбата между вечния стремеж на човека към истината и очарованието на сините очи.

– Хм, динозаврите ли – рече той след известно колебание, – те... общо взето... те... на задните лапи... пиф-паф!

С това очевидно се изчерпваха сведенията на Циладзе за допотопните животни. Той познаваше много по-добре двуметровите паяци, способни за няколко минути да изпият кръвта на слон.

– Кажете – предпазливо започна Ърли, – откъде имате... толкова подробни сведения за двадесет и първия век?

Флавий се засмя.

– На мое разположение е – самодоволно каза той – най-богатата колекция манускрипти от двадесет и първия век, намерени от мравките при разкопки на един древен град.

– Много интересно! – рече Ърли.

– Още по чашка мускора? – предложи Флавий.

* * *

– А ние си въобразявахме – каза Арсен, когато останахме сами – чудеса на техниката! Живеят в гората, ходят по къси панталони, яздят мравки и май не използват огъня.

– Биологична ера – замислено произнесе Ърли, – кой би могъл да предположи? Всъщност защо им е цялата наша техника? Човек е създал машините, за да компенсира неприспособеността си към природата, а те не само са променили природата, но и самия човек. А техника те си имат своя, май не по-лоша от нашата.

– Но откъде у тях тия странни представи за миналото? – попитах аз.

Ърли разпери ръце.

– Не знам. Я иди, Момко, и прегледай тия манускрипти.

Флавий беше извънредно поласкан.

– Влизайте, влизайте – посрещна ме той, като стана, – ето, тия два рафта са на ваше разположение. Да си призная, надявам се, че ще ми помогнете да си изясня някои неща. За съжаление времето не щади дори и най-безсмъртните творения на човешкия гений. Много листове са поизгнили. Освен това системата за записване с думи не е лесна за дешифриране дори за корлойдите. Много, много неща, отнасящи се до вашата епоха, са все още загадка за нас. Нали знанията се предават по наследство едва от тридесет и петия век и по-ранната история на човечеството е слабо проучена.

Да... Флавий действително беше историк. Само учен, обзет от изследователска страст, можеше да нарече изпокъсаните, полуизгнили листове „манускрипти“. Впрочем останките на древните египетски папируси, над които са си блъскали главите моите съвременници, едва ли са изглеждали по-добре.

На повечето от листата печатарското мастило бе съвсем избледняло и с мъка успях по откъслечните фрази да схвана поне приблизително общия смисъл. Ако не бяха оцелелите тук-там илюстрации, нямаше изобщо да разбира за какво става дума. Очевидно техните корлоиди притежаваха значително по-големи възможности от човешкия мозък.

Прекарах в библиотеката повече от два часа. Когато се върнах, Ърли и Арсен бяха си вече легнали.

– Е, какво ще ни кажеш, Момко? – запита Ърли.

– Литература, действително от двадесет и първи век – отвърнах, като събличах ризата си. – Но доколкото успях да установя, това са останки от научнофантастични произведения, написани предимно през втората половина на двадесети век.

Много забавна история, но никой от нас не се засмя, защото, първо,

представите им за бъдещето не бяха по-фантастични от нашите за бъдещето и, второ, ние отново бяхме на нашата дългоочаквана, любима Земя и, което си е право, хората, които я населяваха, ни харесваха.

Заспивайки, си помислих колко ли още изненади ни очакват в този чудесен, малко странен свят, преживяващ втората си младост.

КРАЙ

© 1965 Иля Варшавски
© 1980 Цвета Пеева, превод от руски

Иля Варшавский
Под ногами Земля, 1965

Сканиране: Xesiona, 2008
Разпознаване и редакция: Mandor, 2009

Издание:

Иля Варшавски. Тревожни симптоми няма
Книгоиздателство „Георги Бакалов“, Варна, 1980

Съставител: Димитър Пеев

Преводач: Цвета Пеева

Редактор: Гергана Калчева

Оформление: Богдан Мавродинов и Жеко Алексиев

Илюстрация на корицата: Текла Алексиева

Художествен редактор: Иван Кенаров

Технически редактор: Пламен Антонов

Коректор: Жулиета Койчева

Свалено от „Моята библиотека“ [<http://purl.org/NET/mylib/text/12514>]